

PABESCHITZ VIRÁG – UTAZÓ RÉGÉSZ

Igazi kincsek nyomában

A lehetőségre nem elég várni, elébe kell menni. Ennek a fiatal nőnek a mesészerű története inspiráló lehet sok mai diáknak, nagy dolgokról álmodozóknak. Azt üzeni, hogy ha van egy dédelgetett álmod, ne engedd el, csak azért, mert túl merésznek tűnik. És persze azt is, hogy kőkeményen kell dolgoznod érte. Csak az egyik nem elég.

A terepen strapabíró nadrágban dolgozik, akár térdvédőben is

Az iraki ásatás egyik leletével

retek csapatban dolgozni, tudok alkalmazkodni, új információkat felvenni. Elég gyorsan integrálódtam is a helyszínen működő, egyetemistákkal foglalkozó régészeti iskolába, és az ásatás végére önkéntes státuszából teljes értékű csapattag lettem.

Nem csoda, hogy ezután már esze ágában sem volt felhagyni a régészettel. Hazajöve felszámolta a marketinges munkáit, és eldöntötte: utazó régész lesz. Főnöke beajánlotta több helyre, így a tavalyi évet gyakorlatilag végigdolgozta.

– Szudánban egy keresztény erőd és egy temető maradványait tártuk fel, ez a British Museum projektje volt. Utána visszamentem Egyiptomba a lipcsei egyetem ásatására, majd következett Jordánia, a Petra környéki lelőhelyeket vettük nyilvántartásba a washingtoni egyetem expedíciójában. Ezután megint Egyiptomban dolgoztam a kaliforniai egyetemnek, majd Angliában a Museum of London Archaeologynek. Ekkor hallottam, hogy a British Museum Irakban végez feltárást, s miután kiderítettem, ki lesz az ásatásvezető, jelentkeztem.

Irak? Az ember azt gondolná, oda manapság nem lehet menni. De az ember téved.

– Moszultól kétóránnyira voltunk, teljes biztonságban. Irakban nincs polgárháború, hanem egy közös ellenség, az ISIS. Nyilván így is van valamennyi kockázat, de az angol és amerikai ásatásokon a biztonságot nagyon komolyan veszik.

Van komplett elsősegély-felszerelés, műholdas telefon, evakuációs terv, komoly biztosítás. Azt is tudtuk, hogy ha valamelyikünk beteg lesz, melyik kórházi ágyon fog feküdni, és melyik orvos kezeli majd.

De mi a helyzet az iraki műkincsekkel? A bagdadi múzeum szobrai egy részét összetörték, elrabolták, Palmürában robbantottak.

– A múzeumban lévő szobrok nagyobb részben dokumentált anyagok voltak, tehát az információk megvannak róluk. Egy régésznek az a lényeg. Éppen ezért a nagyobb baj a sok illegális ásatás. És nem is azért, mert kiveszik a földből a tárgyakat, hanem, mert nem tudjuk, hogy ami ott volt, honnan került elő. Padlóról? Padló alól? A kontextus fontosabb, mint a tárgy. De sajnos az ISIS második legfontosabb bevételi forrása az illegális műkincs-kereskedelem.

Virág szerint az igazi tragédia a kulturális hanyatlás. Az, hogy ma a világban vannak olyanok, akik megállva egy múzeumi tárgy előtt, gátlás nélkül elpusztítják.

ÓVAKODJ A SKORPIÓTÓL!

Visszatérve a hétköznapiakhoz és kapcsolódva a veszélyekhez, egy kalandvágyó utazó régész nem rettenthetetlen. Ott vannak ugye a kígyók, a skorpiók...

– A főnökömet Jordániában megcsípte egy skorpió. Húszéves rutinja van, mégis egyszer elmulasztotta kirázní az ágyneműjét. Vittük őt is meg a skorpióút a kórházba, kiderült, hogy ennek a fajtának angolul Halálos Csipés a neve. Szerencsére előtte megcsíphetett

Szétküldtem az önéletrajzomat a világ nagy ásatásaira. Kiderült, a sok diákkori tereptapasztalat külföldön sokat számít.

Az angol régész, Howard Carter majdnem tíz éven át kereste Tutanhamon sírját. Már mindenki bolondnak nézte, a hite is megingott, ám az utolsó utáni pillanatban a munkások lapátja lépcsőfokokhoz koccant. Centiről centire haladtak, míg feltártult előttük a fáraó aranymaszkját is rejtő, kultúrtörténeti jelentőségű sírkamra.

Carter életrajza mindezt olyan érzékletesen írta le, hogy egy tizenkét éves kislány eldöntötte: ő is régész lesz, és a sivatagban fog ásni.

A gyermekkori álmokkal két dolog szokott történni. Vagy szétporlasztja őket az idő, vagy megvalósulnak. Pabeschitz Virág most Egyiptomban van, Heliopolisban dolgozik. Régészként. A sivatagban. Huszonhét évesen.

– Az a könyv azt üzent nekem, hogy bármi lehetséges. Akkor még nem voltak coachok, motivációs tréningek, és nem volt divat azt sugallni a gyerekeknek: bármit elérhetsz. De én nagyon akartam. Úgy jelentkeztem az egyetemre, hogy a felvételihez szükséges összes könyvet elolvastam, kijegyzeteltem. Tizennégy éves voltam, amikor itt, a városban, Szentendrén elindult a római tábor feltárása. Tizenhat éves kortól lehetett csak menni, de én meggyőztem mindenkit, hogy muszáj ott

lennem. A régész nő, Maróti Éva látta, milyen elszánt vagyok, tanított, támogatott, gyakorlatilag állandóan ott lehettem. Aztán kikerestem az aquincumi feltárásban dolgozó régészek neveit, levelet írtam nekik, oda is bejutottam. A nyarat, a téli és tavaszi szünetet azért vártam, mert akkor végre mehettem ásatásra.

Ez az elszántság, talpraesettség Virág történetének a kulcsa. Ő a maximális teljesítményen túl – kitűnő érettségi, két nyelvvizsga – a kezébe vette a sorsát, és megkereste magának a lehetőséget. Nem várt, inkább lépett. Aki netán irigyelné, amiért most a világ legjelentősebb régészeti projektjeiben vesz részt, eltűnődhet azon, vajon tett-e ennyit a céljáért?

Még valami: aki azt hiszi, nem is lehetett ez olyan nehéz, az téved. Nagyon.

GÍZÁTÓL PETRÁIG

– Nagyon jó, támogató családom van, de az egyetem költségeit, a laptop árát, az albérlését nekem kellett előteremtenem. Volt, hogy este tíztől hajnali négyig a reptéren dolgoztam, mellette végeztem a régészet és a történelem-kommunikáció szakot. Igaz, jó ösztöndíjakat kaptam, de így is kemény időszak volt. A mesterképzés

után mégis arra jutottam, elengedem a régészetet. Úgy láttam, nem lenne lehetőségem ásatásra jutni, viszont volt egy jó marketinges állásom. De azért csak egyetlen egyszer át akartam élni, milyen lehet nagy ásatáson dolgozni. Ezért szétküldtem az önéletrajzomat a világ nagy ásatásaira. Akkor derült ki, hogy a sok diákkori tereptapasztalat külföldön nagyon sokat számít. Már másnap válaszolt az egyiptomi piramisoknál dolgozó ásatásvezető, aztán jött egy skype-interjú, néhány szakmai kérdés, és az államvizsga előtti napon megkaptam az értesítést: mehetek a gízai piramisokhoz.

Önkéntes régész – így lehetne fordítani Virág akkori státuszát, amivel fizetés nem járt, de teljes ellátás igen. Az ásatást Mark Lehner világhírű régész vezette, akinek nem derogált megkérdezni a csapatába újonnan bekezdett fiatal lány véleményét is egy-egy kérdésben.

– Először nem is értettem... Ő, akinek a könyvét olvastam, láttam a Discovery és a NatGeo csatornán, kérdezget engem?! Igen, mert szerinte minden gondolat elindíthat valami újat. Kíváncsi volt a magyar történelemre, a római kori anyagainkra is. Egy régésznek az emberi minőség fontos, hiszen két és fél hónapra össze vagyunk zárva. Nekem az a szerencsém, hogy sze-

NYEREMÉNYJÁTÉK

Nyerjen belépőjegyet Hans Zimmer koncertjére!

Hans Zimmer, Hollywood legismertebb filmzeneszerzője, aki már több mint 200 mozifilmzenét írt meg. A tavalyi koncertjének felvételétől kezdve elhatároztuk, hogy újabb alkalommal megadjuk a lehetőséget arra, hogy a legismertebb filmzeneszerző koncertjére nyerjen belépőjegyet. A koncertjének felvételétől kezdve elhatároztuk, hogy újabb alkalommal megadjuk a lehetőséget arra, hogy a legismertebb filmzeneszerző koncertjére nyerjen belépőjegyet.

JÁTSZSON VELÜNK ÉS LEGYEN RÉSZESE A PÁRATLAN ZENEI PRODUKCIÓNAK!

A helyszínen vásárolt belépőjegy mellett az első párna belépőjegyet is nyerhet!

Időszakok: Hans Zimmer koncertje: 11. október 11. és 12. október 12.

A koncertet
18.00 óráig

19.00 óráig
18.00 óráig

A belépőjegyeket 2017. február 28-ig lehet megvásárolni a koncertjének felvételétől kezdve elhatároztuk, hogy újabb alkalommal megadjuk a lehetőséget arra, hogy a legismertebb filmzeneszerző koncertjére nyerjen belépőjegyet.

A NYEREMÉNYJÁTÉK LEJÁRÁSI MŰKÖDÉSÉNEK

2017. február 28. és március 31. között.
Nem kell semmi befizetés a részvételért.
2017. február 28. és március 31. között.
Nem kell semmi befizetés a részvételért.

[Redacted text]

ÉLETTÖRTÉNET

A Fayum-oázisban (Egyiptom) egy kis helyi „szakemberrel”

valamit, mert ki volt ürülve a méregtartálya. Szudánban nagy zsákokból borítottuk ki a cserepeket, mindig kiszaladt belőlük két-három skorpió. Irakban az ember nem tudhatta, ha felvesz egy követ, nincs-e alatta egy kígyó, ami ijedtében megmarja. Egyszer voltam nagyon beteg, az rémes volt. Szerencsére nem malária, csak egy fertőzés, de nem felejttem el.

A régész kesztyűben dolgozik, magas szárú bakancsban, és ha nem sztárrégész, akkor a fejére egyelőre kendőt tesz, nem Indiana Jonesra emlékeztető kalapot.

– Első alkalommal nagy bőrönddel utaztam, hajszárító is volt benne. Ma már katonai hátzissákkal megyek. Hajszárító? Megfázni nem fogok, és senkit sem érdekel egy ásatáson, hogyan áll a hajam. A titok, hogy egy hétre kell csomagolni. Megtanultam, hogy felsőket kár vinni, azt mindenhol lehet venni olcsón, viszont női nadrágot nem. Mindig viszek víztisztító tablettát, és ki tapasztaltam már, milyen gyógyszerek kellene.

Bár az ásatásokon dolgozó munkások már tudják, hogy a tanult fehér nőket férfiszámba kell venni, így is előfordul, hogy szerelmükkel üldözik a régészlányokat. Ezt is kezelni kell. Sok probléma, még több öröm fér bele a hatnapos munkahétbe. A szabadnapján Virág blogot ír, sok követője van a Facebookon (ArchaeoDream).

Két expedíció között ezentúl több szünetet akar, nem egyenesen menni egyik helyről a másikra. Muszáj pihenni, vigyázni magára. Most két hónapot volt itthon, és bár közben volt egy szakmai találkozója a British Museumban, és átment Cambridge-be, ez az idő mégis leginkább azzal telt, hogy bepótolta a családi látogatásokat, és gratulált azoknak a barátainak, akik távolléte alatt kötöttek házasságot. Ja, és megnézte az ez idő alatt született babákat. Aztán útnak indult. Mert mire ez a cikk megjelenik, Virág már Kairóban ás.

– Érdekes időszak ez. Eddig mindig volt előttem cél, most nem látom a következő lépést. Azt tudom, hogy ezt a hivatást család mellett nem lehet csinálni. Elég messzire jutottam, most élvezem azt, ami van. Szerencsére már több felkérésre mondom nemet, mint igent, és az sem mellékes, hogy ezeket a munkákat már szerződéssel végzem, nem önkéntesként. Idén a lipcsei egyetem egyiptomi ásatásán már a terepi iskola vezetője leszek, a British iraki projektjében is folytatom a helyi régészek oktatását. Nemrég tudtam meg, hogy az egyik iraki diákunk most Nimrud városában méri fel a háború okozta károkat. Azzal a tudással, amit tőlünk, tőlem is kapott, alkalmas lett ilyen komoly feladatra. Ez az igazi elismerés.

Hulej Emese